

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛИ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ КАСТАМОНУ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
СТАМБУЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ АЙДИН (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЛЮБЛІНСЬКА ВИЩА ШКОЛА (РИКІ, ПОЛЬЩА)
ЄВРОПЕЙСЬКА ВИЩА ШКОЛА МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛОМЖА, ПОЛЬЩА)
БЕРГЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НОРВЕГІЯ)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2024

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 10-11 жовтня 2024 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, М.М. Корман, Т. В. Магера, Г.І. Герасимчук, Н.Б. Стрийвус. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2024. 370 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 10-11 жовтня 2024 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №6 від 01.11.2024 р.)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2024

ЗМІСТ

Петровський О.М. ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	15
Aktay Sonnur YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE İLETİŞİMSEL EDİNÇ: YÖNTEM VE UYGULAMALAR.....	16
Алексеева А. РОЛЬ ВИХОВАТЕЛЯ В СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ГУРТОЖИТКУ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	20
Andrew M. Cwer PATRIOTIC AND CIVIC EDUCATION OF YOUTH AS AN INTEGRATED EDUCATIONAL PROCESS	23
Андрійчук І.П., Андрійчук С.Ю. ГУМАНІСТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	25
Андрійчук І.П., Хаффари Віам А.Е. ОСОБЛИВОСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ	27
Антонова З. О., Абубакр Рашид О. А. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ПІДЛІТКОВОГО СЕЛФХАРМУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	29
Антонова З. О. Бондар Н.В. РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ У ФОРМУВАННІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ТА ВПЕВНЕНОСТІ У СОБІ	31
Антонюк Л.В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ.....	33
Бабенко А.Ю. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ТА КОНКУРЕНТНОЗДАТНОГО РОБІТНИКА В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	35
Бабовал Н. Р., Бабовал Д. С. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	37
Баранюк В. В. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА.....	39
Бартенєва І.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	41
Бачинська Н. Я. НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ КЕРІВНИКА ЗДО: ЯК ВИЖИТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	44

Білик В. М., Ялліна В. Л. ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	45
Білосевич І. А. ПРОБЛЕМА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ.....	48
Wang Le, Iryna Bilous FACTORS INFLUENCING THE FORMATION OF READINESS FOR INNOVATIVE ACTIVITY.....	52
Bozdag S. A GUIDING STAR RISING FROM ODESSA: M. M. KOPILENKO	53
Бобкова О.І., Липенко В.І. КОГНІТИВНА ГНУЧКІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА НАВИЧКА МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	59
Бондар Т.С., Голуб В.А., Мельник Д.П., Бондар А.С. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В КОНТЕКСТІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗЗСО.....	60
Борисюк З.В. МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ ОСВІТНІЙ ІНСТРУМЕНТ	63
Брик Р. С. ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО НАВЧАННЯ.....	65
Budalan Ç. THE ROLE OF LITERARY CRITICISM AND ANALYSIS METHODS IN TEACHING TURKISH LITERATURE	67
Буняк С. М. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧНІВ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА КРИЗИ: РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ.....	69
Буткевич А. В. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	72
Васильєва Д.В. ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ УЧНІВ	73
Веренич Л. В. КОМУНІКАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	74
Вихрущ А.В. ІНТЕГРАЛЬНЕ МИСЛЕННЯ: МИНУЛЕ І МАЙБУТНЄ.....	76
Вишньовський В. В. ПСИХОЛОГІЧНА ІНТЕРВЕНЦІЯ ЯК МЕТОД ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ НУШ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	78

Вітенко І.М., Миколів З. П.	
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІІІ (ФОРМУВАЛЬНОГО) ЕТАПУ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЄКТУ ЗА ТЕМОЮ «ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ УМОВИ СТВОРЕННЯ STEM-ЦЕНТРІВ».....	80
Вороніна-Пригодій Д. А.	
МІЖКУЛЬТУРНІ ПРОГРАМИ ОБМІНУ ВЧИТЕЛЯМИ В ЄС ЯК ЧИННИК ІНТЕГРАЦІЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	82
Гажа Л. В.	
ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТИВНИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	84
Гайда В. Я., Кравчук Н. Я.	
ДІАГНОСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ З ФІЗИКИ У 7 КЛАСІ ЗГІДНО ІДЕЙ НУШ.....	85
Гетьман Т.О.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ ПЕДАГОГА НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ.....	88
Главацька О. Л., Писарчук О.Т.	
РОЛЬ БАТЬКІВ У ПОПЕРЕДЖЕННІ ТА ПРОФІЛАКТИЦІ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	90
Глушко О.З.	
ІНТЕГРАЦІЇ ШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ.....	92
Глядик М.Б.	
ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ УПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	94
Голочинська І.О..	
ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ (НІМЕЦЬКОЇ) МОВИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	96
Голуб М. Я., Голуб Д. С.	
ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПІКЛУВАННЯ ПРО МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ОСНОВА ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ.....	98
Гонтарук-Мамчур А. М.	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	101
Горєлова О. В.	
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ПЕДАГОГІЧНИХ ІГОР.....	104
Городецька О. В.	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ РЕКЛАМИ.....	105

Грицюк Т. В. ОЦІНЮВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	108
Liu Changyi, Antonina Demianiuk DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES AS AN INNOVATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....	109
Данко А. ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ПЕДАГОГІВ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	111
Джурило А. П. СПІВПРАЦЯ МІЖ ШКОЛАМИ ТА ПІДПРИЄМСТВАМИ ДЛЯ СПРИЯННЯ ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ: ДОСВІД ЄС.....	113
Дзудило В. М., Волянчук С. Б. УЧИТЕЛЬ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ: НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ЧИННИК.....	114
Дідик С. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІНТЕРЕСУ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЯК МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.....	117
Ding Ming THE POTENTIAL OF INTERACTIVE GAME TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF FUTURE MANAGERS.....	119
Дністрянська О. М. УПРОВАДЖЕННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ЗАСОБАМИ 3D-МОДЕЛЮВАННЯ.....	121
Ni Dong, Liliya Rebukha A NEW PARADIGM FOR THE FUTURE OF SMART EDUCATION DRIVEN BY KNOWLEDGE GRAPHS AND INFORMATION TECHNOLOGY.....	123
Дранічнікова В. А. ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ) В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	125
Дуванська К. О. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	127
Alla Durdas ACHIEVING FLUENCY IN A FOREIGN LANGUAGE AT UNIVERSITY CLASSES: METHODS AND TECHNIQUES.....	129

Duisebayeva D.	
HARMANLANMIŞ ÖĞRENME DENEYİMİ: İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ.....	132
Erkan Haras	
CHILD PROTAGONISTS IN GÜRAY SÜNGÜ'S STORIES.....	149
Zhang Gege	
MODERN THEORETICAL APPROACH TO TRAINING FUTURE SPECIALISTS IN MUSIC ART BASED ON INTERDISCIPLINARY INTEGRATION.....	153
Жизномірська О. Я.	
ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ВИКЛИКИ ДЛЯ АСИСТЕНТА ПЕДАГОГА.....	155
Житомирський А.	
ЗМІСТ ТА НАПРЯМИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ.....	157
Жмурко О.	
СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	159
Заводна Л. М.	
СЛОВНИКИ ВІЙНИ: НОВІТНЯ ЛЕКСИКА, НАРОДЖЕНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНОЮ	162
Зайченко І. В.	
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ У ТВОРЧОСТІ Я.Ф. ЧЕПІГИ	164
Zencirci O.	
SLAV DİLLERİNDE EDAT VURGULU SESBİLİMSEL SÖZCÜKLER ÜZERİNE İNCELEME.....	168
Зубаль І. М.	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ..	170
Іскерський І. С.	
ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧАСІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ	173
Кабанець А. В.	
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	176
Кавецький В. Є., Когут О.І.	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧНЯ З ООП В УМОВАХ НОВИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	177
Кашук Н.	
ФОРМУВАННЯ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	179

Кириленко Н. І. ФОРМУВАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ПОНЯТЬ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНОГО СЕРВІСУ WORDWALL.....	182
Клімкіна Н. Г. НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПЕДАГОГА В РЕАЛІЯХ ВІЙНИ ТА ОСВІТНІХ ВТРАТ.....	184
Кляпетура М. КОМПОНЕНТИ ТА РІВНІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ.....	186
Ковтун А. Ю. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	189
Колісник І. РОЛЬ ВИХОВАТЕЛЯ В ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ ГУРТОЖИТКУ.....	192
Колодич О. Б. ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ УЧНІВ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ТРУДНОЩІВ У ПРОЦЕСІ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	194
Коненко Л. Б., Іваночко О. В. ОСОБЛИВОСТІ БЕЗПЕЧНОГО ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	195
Корицька Г.Р., Пірог Л. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ СПРИЙНЯТТЯ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ШКОЛЯРАМИ, АБО ЯК ІЗ ДІТЬМИ ВАРТО ЗБИРАТИ ГОРІХИ (НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДКИ ГАЛИНИ ГУЗОВСЬКОЇ-КОРИЦЬКОЇ «ГОРІШКИ ДЛЯ БІЛОЧКИ»).....	198
Корман М. М., Зенчак А.Е. ЕТИКА СПІЛКУВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	200
Коротюк З. М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ.....	202
Кошляк М. А. ДІЯЛЬНІСТЬ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ В УКРАЇНІ В РЕЦЕПЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ.....	204
Кравченко С. М. ОСВІТНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ.....	205
Кравчина Т. В. ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ МЕТОДАМИ ПРОДУКТИВНОГО НАВЧАННЯ.....	207
Крамаренко Л. І. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ НА ПРИКЛАДІ НІКОПОЛЬСЬКОГО ФАХОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ.....	209

Краснова Н. П.	
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНІЦІАТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ КОУЧИНГ-ТЕХНОЛОГІЇ.....	212
Krychivska O.V.	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EDUCATION: OPPORTUNITIES, CHALLENGES AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION.....	214
Li Yida, Oksana Krychivska	
THE STUDY OF IMMERSIVE INNOVATIVE TEACHING THROUGH VIRTUAL REALITY FROM THE PERSPECTIVE OF MODERN EDUCATION.....	215
Кухтяк С. Б.	
ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	217
Li Lili	
RESEARCH ON IMPROVING KINDERGARTEN TEACHERS' TIME MANAGEMENT ABILITY.....	218
Локшина О.І.	
УЧИТЕЛЬСТВО В ЄС У КОНТЕКСТІ ПОБУДОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	219
Магера Т.В.	
УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ЦІННІСТЬ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	221
Мазурок М. В., Саприкіна О. П.	
ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	223
Маканик А.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ГРУПОВОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	225
Маман Н. Д.	
ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	227
Мельничук Р.Б.	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....	230
Михальська С.А.	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	232
Молчанова О.М.	
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	233
Монастирська О. В.	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	235

Мочук О. Б., Мочук О. В. ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ ЯК ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СКЛАДНИХ ПРОБЛЕМ ТА СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙ.....	237
Мошаренкова Т.В. ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	239
Мошенець Н. С. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	241
Неборак К.О. ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІСТОРИЧНІЙ ОСВІТІ.....	243
Нікольська Н. В. ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ (CLIL) - ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ.....	245
Ноздрова О.П. ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ – ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ЗМІНА СЕНСУ ОСВІТИ.....	247
Özsunar Aysun GÖRSEL, İŞİTSEL, DOKUNSAMAL/KİNESTETİK TEMSİL ALANLARINA GÖRE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENİN İŞLEVİ.....	250
Ateş H. YABANCI DİL ÖĞRETMENLERİNİN DEVLET KADROLARINA ATANMASINDA YDS'NİN ROLÜ VE YETERLİLİK DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ.....	252
Олексюк О. Р. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	258
Олійник Г. М. ДІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ОБ'ЄКТ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	259
Омелюх І. В. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНИХ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	262
Островська Н. О. ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	263
Отрощенко Н. Л. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПЕДАГОГА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	264

Павлішина А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	266
Періг І.М. ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	268
Петльована Т. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З УЧНІВСЬКИМ КОЛЕКТИВОМ ГУРТОЖИТКУ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	270
Петришин Л.Й. ОСНОВНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЙНОГО ІНТЕРВ'ЮВАННЯ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА.....	273
Пилипенко К.В. ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	275
Полицяк Н. І. БУЛІНГ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ	276
Chen Ronghao PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF GENERAL PRACTICE TEACHERS: EXPERIENCE AT HOME AND ABROAD.....	278
Савельєва І.Р. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИКИ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	279
Савіцький П. ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.....	281
Свистун О.О. ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ У НАВЧАННІ УЧНІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ДОСЯГНЕННЯ.....	284
Nasradinli Bahar Sevda YABANCI DİLDE ASKERİ TERMİNOLOJİ ÖĞRETİMİNDE ŞARKI VE MARŞLARIN KULLANIMI.....	287
Селікова Я. С. ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕМОЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	289
Семенча Л. Г. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕХНІК НА ЗАНЯТТЯХ З ПСИХОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ.....	290
Семенчук В.М. ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ЗМІНА В ОСВІТІ.....	292

Сеньовська Н. Л., Скуратко Т. М.	
КЛЮЧОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛЕКЦІЇ-ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯК ФОРМИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	294
Сесик О.О.	
ОСОБЛИВОСТІ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ З ПОЗИЦІЇ ЗАКОНОДАВЧОЇ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ	296
Сівак Ж.	
ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД У ВИХОВАННІ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ.....	299
Сівчук П. І.	
ОСВІТНЯ ПАРАДИГМА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ.....	302
Сіткар В.І., Сіткар Н.С., Сіткар С.В.	
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ КРАЇНИ СХОДУ СОНЦЯ (ЯПОНІЇ).....	304
Собко Л.В.	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСУ КАНООТ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	309
Сотніченко І.І.	
УПРОВАДЖУЄМО ПРОФІЛЬНУ ОСВІТУ: ОРГАНІЗАЦІЯ ДОПРОФІЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	311
Срібняк Т. В.	
ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПОКРАЩЕННЯ УСПІШНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	313
Стандрет Г. Н.	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	316
Степанова Т.В.	
ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ.....	318
Сьомкіна І. С.	
ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА ЗАСОБАМИ КОУЧИНГУ»	320
Теляга Г. А.	
ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ І МАЙБУТНЄ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	322
Тернова Н. В.	
АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ДО УМОВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	323
Токарук Л.С.	
УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	325

Трубавіна І.М. ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	327
Тютюнник І.С., Мартинюк О.П., Дячинська М.І. РОЛЬ МАЙСТЕРКЛАСІВ, ШКІЛЬНОЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ ТА ПРИВАТНИХ ХУДОЖНІХ СТУДІЙ У НАВЧАННІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДІТЕЙ ТА ДОРОСЛИХ.....	329
Тягнирядно Є.В., Ноздрова К.В. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПРАВОВОЇ СФЕРИ ЗАСОБАМИ ЮРИДИЧНОЇ СТИЛІСТИКИ.....	331
Федоренко М.І. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ.....	334
Флоренко А.Е. АРТТЕРАПІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	335
Han Liu THE PERSONAL AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF MANAGERS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE BACKGROUND OF DECENTRALIZATION.....	336
Han Liu TO CULTIVATE THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE SPORTS EXPERTS IN THE PROCESS OF LEARNING IN COLLEGES AND UNIVERSITIES.....	337
Hanife Erdoğan Yaşarsoy INCLUSIVE EDUCATION PRACTICES IN TÜRKİYE.....	339
Olga Tsaryk, Iryna Humovska, Tetiana Panychok THE IMPORTANCE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF EDUCATORS.....	342
Цуканова Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	344
Чекригіна Г. Б. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ РОБОТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ФАХІВЦЯ В ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	346
Чорна М.І. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	349
Шарлович З. WPŁYW INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII PEDAGOGICZNYCH NA ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPECJALISTÓW W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO.....	351

Шпарик О.М. КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ГАРМОНІЗАЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЄС.....	353
Щербина К. Є. ПОТЕНЦІАЛ БІЗНЕС-ПРОЄКТУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ	354
Щур О.Ю. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: РОЛІ ОСНОВНИХ УЧАСНИКІВ.....	356
Юзюк Л. ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ФОРМУВАННЯ ВІДМІННОСТЕЙ В ІДЕНТИЧНОСТІ ТА СТАТЕВОРОЛЬОВІЙ ПОВЕДІНЦІ ПІДЛІТКІВ.....	358
Яковишин Р. Я. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ФОРМ СИСТЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.....	362
Яковишина Т., Павлушенко А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТАТЕВОРОЛЬОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	364
Ярмолицька С. О. ІНТЕРВЕНЦІЯ – ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ПРОТИДІЇ ЩОДО КРИЗОВИХ ВПЛИВІВ.....	366

1. Галущинський М. Позашкільна освіта (народина, освітні установи, організаційні форми, мета). - Львів, 1927. 45 с.
2. Державний архів Тернопільської області (ДАТО). Ф. 231. Оп. 1. Спр. 135.
3. Добра рада сельскимъ и мѣщанскимъ школярикамъ и школяркамъ. *Ластовка*. - Львѳвъ, 1879. С. 17 - 18.
4. Досинчукъ О. Про читальню въ Надвѳрной. *Русская Рада*. - Коломыя, 15 марта 1876. С. 45-46.
5. Кордуба М. Звіт з діяльності Виділу «Товариства Вакаційних Осель у Львові». - Жовква, 1910. 32 с.
6. Наука недѳльна . *Газета Шкѳльна*. Львѳвъ, 1877. С. 50.
7. Общественныя библіотеки на Югѳ. *Основа, южно-русскій литературно-учѳный вѳсникъ*. - С.-Петербургъ, 1861. С. 139 - 152.
8. Пелешъ Ю. Читальнѳ и библіотеки парохіальни. *Пастырское богословіе*. - Вѳдень, 1876/7. С.585 - 596.
9. Пляни науки релігії і частні інструкції . *Катехізм, б/д*. С. 75 - 84.
10. Порадник для самоосвітніх гуртків. - Львів, 1934. 127 с.
11. Хосен з педагогічних кружків для учительства взагалі, а для руского товариства педагогічного зокрема. *Учитель*. - Львів, 1902. С. 297 - 303.
12. Центральний державний історичний архів України у Львові (ЦДІА). Ф. 129. Оп. 2. Спр. 3.

Яковишина Т.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного університету
yakovyshynat@gmail.com

Павлушенко А.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного університету

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТАТЕВОРОЛЬОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Поняття «статоворольова соціалізація дітей з особливими освітніми потребами» охоплює процес, через який діти з різними формами особливих освітніх потреб формують і розвивають розуміння своїх статевоїх ролей і соціальних очікувань, пов'язаних із цими ролями, у контексті їхнього розвитку і освітнього середовища [1].

Схарактеризуємо деякі аспекти статоворольової соціалізації молодших школярів. Так, у початковій школі відбувається формування статевоїх ролей: це процес, у якому дитина вчиться розуміти і приймати соціальні очікування та норми, які визначають поведінку, інтереси і ролі, пов'язані з її статтю. Для дітей з особливими освітніми потребами цей процес може відрізнятись від традиційного через специфічні потреби і можливості.

Ще один, не менш важливий аспект – індивідуальні особливості, адже діти з особливими освітніми потребами можуть мати різні рівні розвитку соціальних і комунікативних навичок. Це може впливати на їхнє сприйняття і виконання статевоїх ролей, тому процес соціалізації має бути адаптованим до їхніх потреб.

У молодшому шкільному віці актуалізуються соціальні взаємодії – важливим аспектом є підтримка дітей у спілкуванні з однолітками і дорослими. Для дітей з особливими освітніми потребами це може вимагати додаткових зусиль у розвитку соціальних навичок і побудові стосунків, що відображають статеві ролі.

Звісно, вагомим аспектом постає підтримка та навчання дітей з ООП. Тому вчителі, батьки і асистенти мають надавати підтримку в розумінні статевоїх ролей, зокрема через спеціально розроблені програми і методи навчання, які відповідають індивідуальним потребам дітей.

Потрібно звернути увагу на адаптоване й модифіковане середовище: статеворольова соціалізація дітей з особливими потребами вимагає створення інклюзивного і підтримуючого середовища, яке враховує різноманітність їхніх потреб і можливостей.

У молодшому шкільному віці важливими також є психологічні та емоційні аспекти, адже діти з особливими освітніми потребами можуть мати специфічні емоційні і психологічні виклики, які можуть впливати на їхнє сприйняття статевої ролі. Підтримка у цьому аспекті може включати психологічну допомогу та адаптацію соціальних сценаріїв [2].

На успішність статеворольової соціалізації впливають культурні і соціальні фактори, зокрема соціальні та культурні очікування, що стосуються статевої ролі, можуть бути різними, і ці фактори слід враховувати при підтримці дітей з особливими освітніми потребами. Це допомагає забезпечити, щоб навчання і підтримка відповідали культурним і соціальним контекстам дитини.

Учитель грає ключову роль у статеворольовій соціалізації дітей з особливими освітніми потребами, його вплив може бути вирішальним для успішного формування і розвитку статевої ролі у цих дітей. Саме тому він має забезпечити:

1. Індивідуалізацію підходу. Вона ґрунтується на розумінні індивідуальних потреб, тобто вчитель повинен розуміти специфічні потреби і можливості кожної дитини з особливими освітніми потребами. Це включає адаптацію підходів і методів навчання, щоб краще відповідати їхнім індивідуальним потребам. Також на перше місце виходять адаптовані методики: розробка і застосування індивідуальних планів навчання та підтримки для допомоги дітям у розумінні і прийнятті статевої ролі, враховуючи їхні рівні розвитку і комунікативні навички.

2. Створення підтримуючого середовища. У першу чергу це означає формування позитивного соціального середовища, адже вчитель має створювати атмосферу прийняття і підтримки, де кожна дитина, незалежно від її особливостей, може відчувати себе комфортно і впевнено.

Також важливим є стимулювання позитивних соціальних взаємодій, зокрема організацію групових активностей та ігор, які сприяють розвитку соціальних навичок і взаємодії з однолітками, допомагає дітям з особливими освітніми потребами краще адаптуватися до соціальних ролей.

3. Моделювання поведінки. Цей аспект охоплює показ (програвання) позитивних ролей: учитель повинен демонструвати поведінку, яка відповідає соціальним і культурним очікуванням, бути зразком для дітей. Це включає рольове моделювання стосунків і взаємодії між статями.

Ще результативним є навчання через приклад: учитель може використовувати власні дії та приклади для навчання дітей, як правильно спілкуватися і взаємодіяти з іншими, базуючи це на повазі і розумінні статевої ролі.

4. Психологічну підтримку. Вона охоплює: емоційну підтримку (вчитель має забезпечити психологічну підтримку дітям, допомагаючи їм розвивати впевненість у собі і позитивне сприйняття своєї статевої ідентичності), розв'язання конфліктів (вчитель повинен бути готовий до того, щоб ефективно вирішувати конфлікти, які можуть виникати у процесі соціалізації, зокрема між дітьми з різними статями або між дітьми з особливими освітніми потребами).

5. Співпрацю з батьками та спеціалістами. Насамперед, комунікацію з батьками, адже важливо, щоб вчитель співпрацював з батьками, обговорюючи потреби і прогрес дитини, а також отримуючи зворотний зв'язок і підтримку від них. Також не слід забувати про залучення фахівців, оскільки вчитель може співпрацювати з іншими спеціалістами, такими як психологи, медики, логопеди або соціальні працівники, для розробки і реалізації ефективних стратегій статеворольової соціалізації.

6. Навчання і підвищення обізнаності – вчитель повинен постійно вдосконалювати свої знання і навички у сфері роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, а також бути обізнаним про сучасні підходи і методики в статеворольовій соціалізації. При цьому педагог

повинен вміти використовувати спеціально розроблені навчальні матеріали і ресурси, які можуть допомогти дітям краще зрозуміти соціальні ролі і норми.

7. Інклюзивний підхід. Вчитель має забезпечити, щоб всі діти, незалежно від своїх можливостей, могли брати участь у всіх аспектах навчання і соціалізації, забезпечуючи рівні можливості для розвитку статевих ролей.

Загалом, роль вчителя в статевої соціалізації дітей з особливими освітніми потребами є багатогранною і важливою. Вчитель допомагає створити умови для успішного розвитку дітей, забезпечуючи підтримку, адаптацію навчального процесу і позитивне соціальне середовище.

Розуміння і прийняття статевих ролей є важливими для соціального розвитку кожної дитини. Для дітей з особливими освітніми потребами цей процес може бути складнішим через їхні специфічні потреби в навчанні і соціалізації. Забезпечення адаптованого підходу до навчання і підтримки допомагає їм краще зрозуміти і реалізовувати свої соціальні ролі, що позитивно впливає на їхнє загальне благополуччя і розвиток.

Література

1. Байдюк Н. Особливості гендерної соціалізації дітей молодшого шкільного віку як передумова запровадження гендерного підходу в початковій освіті. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: «Педагогічні науки». 2018. № (9). С.
2. Кравець В., Говорун Т., Кікінеджи О. Гендерна соціалізація молодших школярів: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 192 с.

Ярмолицька С. О.

методист Навчально-методичного центру
психологічної служби і соціальної роботи ТОКІППО
s.yarmolytska@ippo.edu.te.ua

ІНТЕРВЕНЦІЯ – ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ПРОТИДІЇ ЩОДО КРИЗОВИХ ВПЛИВІВ

Війна та агресивні воєнні дії несподівано увірвались у мирне життя людей, що призвело до безлічі кризових ситуацій і викликали сильні негативні емоційні переживання та реакції (страх, дратівливість, тривога, депресія, стрес, ізольованість, агресія, безпорадність тощо) з якими важко самотійно впоратися. Адже будь-які кризові ситуації впливають на психічне здоров'я та благополуччя людини, порушують базове почуття безпеки і можуть призводити до розвитку болісних станів - травматичного і посттравматичного стресу, інших невротичних і психічних розладів, незалежно від віку, статі.

Людина, котра знаходиться в кризовому стані, досить часто не бачить виходу з проблемної ситуації. Але, якщо вона мобілізує свої зовнішні та внутрішні ресурси для її вирішення, тоді отримає новий досвід, удосконалив свої адаптивні реакції [7]. В іншому випадку – людина буде використовувати дезадаптивні реакції, погіршиться її психоматичне здоров'я, можливі стресові розлади, емоційні та поведінкові розлади з показаннями до медичного лікування, суїцидальна поведінка. Під час війни «запити і проблематика динамічно змінюються від гострих реакцій до актуалізації минулих нерозв'язаних проблем, які теж мають ознаки кризи» [7]. Тому фахівцю важливо зрозуміти проблему і надати кваліфіковану допомогу постраждалому. Це зумовлює необхідність застосування ефективних методів психологічної допомоги в умовах посттравми, зокрема методів інтервенції, які є ефективними способами протидіяти таким викликам. Сьогодні важливо вибирати кризову інтервенцію як метод перших консультацій у воєнний час.

Про суть, стадії, особливості, методи кризової інтервенції можна зустріти в працях М.Перре, У.Бауманн, І. Малкіна-Пих, Л. Вольнова, О. Романенко, О.Титаренко, І. Трубіна, І. Чугуєва, Л. Мульована та ін. [1; 3; 4; 5; 7].